

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

Het Nederlands leent ook uit, een beetje

van der Sijs, N.

published in

De Standaard
2012

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in KNAW Research Portal](#)

citation for published version (APA)

van der Sijs, N. (2012). Het Nederlands leent ook uit, een beetje. *De Standaard*, 6-6.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the KNAW public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the KNAW public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

pure@knaw.nl

Twitteren is toch geen Engels?

Het is onnodig te protesteren tegen de vele Engelse woorden in het Nederlands. Vreemde woorden burgeren zo gemakkelijk in dat je na een tijdje niet eens meer weet dat ze van ver gekomen zijn.

TANNEKE SCHOONHEIM

Veel mensen klagen over de vele Engelse woorden in het Nederlands. Ze vinden het een verarming van de taal, want daarvoor moeten toch goede Nederlandse alternatieven bestaan? Maar veel van de woorden die we nu als goed Nederlands beschouwen, zijn vroeger ook uit een andere taal overgenomen. Culturen die met elkaar in aanraking komen, wisselen van alles uit, dus ook woorden. Dat begon al bij de Romeinen,

die nieuwe producten meenamen naar de gebieden die zij veroverden, zoals wijn en muren van steen.

Wij dronken toen voornamelijk bier en onze huizen hadden gevlochten wanden van hout, dus namen we de woorden vinum en murus over. In het Nederlands lieten we uit die woorden eerst de Latijnse uitgangen -um en -us weg. Daarna pasten we de uitspraak van de woorden aan, de Romeinse 'v' werd een 'w', de 'i' werd een 'ij' en zo ontstond het Neder-

landse woord wijn. Ook bij muur veranderde de uitspraak van de klinker. De Romeinen spraken die uit als een 'oe', maar in het Nederlands werd het een 'uu'.

Inburgering

Zo hebben we in de loop van de tijd ook woorden overgenomen uit andere talen, woorden die inmiddels volledig zijn ingeburgerd in het Nederlands. Bij fornuis, jurk en spinazie denken we toch niet direct meer aan het Frans, waaraan ze ontleend zijn. Datzelfde geldt voor uit het Italiaans afkomstige woorden als kassa, klarinet en sopraan. Of voor oorspronkelijk Duitse woorden als hamster, ka-

chel en vaarttuig.

Momenteel zijn het vooral Engelse woorden die aan de deur kloppen. Het inburgeringsproces verloopt grotendeels nog net zoals vroeger. Eerst wordt het nieuwe woord duidelijk als een vreemd element gezien. Het staat dan vaak tussen aanhalingstekens, of er staat 'zognaamd' of 'zogeheten' voor. Ook heeft het nog precies de vorm en de spelling die het in de oorspronkelijke taal had, bijvoorbeeld boy band ('popgroep die uit jongens bestaat') of twitterature ('literatuur in twitterformaat'). Op dat moment is het nog geen Nederlands woord. Dat begint pas als het

Culturen die met elkaar in aanraking komen, wisselen van alles uit, dus ook woorden. Dat is van alle tijden

Het Nederlands leent ook uit, een beetje

Niet dat het Nederlands de wereld veroverd, maar hier en daar sijpelt toch een woordje door.

NICOLINE VAN DER SIJS

In het verleden, toen Nederland een invloedrijke natie was en de mentaliteit van de Vereenigde Oostindische Compagnie verbreidde – ja, toen namen andere talen Nederlandse leenwoorden over. Maar in de huidige tijd, waarin Nederland en België in het internationale krachtenveld geen rol van betekenis spelen, nu hebben Nederlandse woorden geen enkele expansiekracht meer,

zo denken de meeste mensen.

Ik kan het niet ontkennen: daarin zit een kern van waarheid in. Toch neemt zelfs het Engels, de internationale taal par excellence, nog steeds wel Nederlandse woorden over. Vooral technische woorden die een nieuwe vinding aanduiden. De meeste dateren uit de twintigste eeuw – ik heb nog geen eenentwintigste-eeuws leenwoord gevonden, maar de eeuw is nog jong. In de twintig-

ste eeuw namen de Engelsen bijvoorbeeld Oortwolk en Kuiper gordel over als 'Oort(s) (comet) cloud' en 'Kuiper belt'. Ook leerden ze het vromaneffect kennen. En planigrafie, een manier om röntgenfoto's te maken die is uitgevonden door de Nederlandse neuroloog B.G. Ziedses des Plantes, noemen ze planigraphy.

Interessanter zijn natuurlijk minder specialistische woorden. Ook die worden nog steeds uitgeleend. Denk aan de nuttige vinding van de klapschaats, die in het Engels klapskate wordt genoemd.

'Erg veel invloed gaat er momenteel niet uit van het Nederlands'

Of de vinding die in een later stadium van een mensenleven handig kan zijn: de rollator. Het Nederlands heeft er zelfs voor gezorgd dat een van oorsprong Engels woord

– namelijk coffeeshop – de extra betekenis 'gelegenheid waar softdrugs verkrijgbaar zijn' heeft aangenomen, die ook onder Engelstaligen enige verbreiding heeft.

Maar ik moet toegeven: erg veel invloed gaat er momenteel niet uit van het Nederlands, zeker niet op het Engels. Als mensen daar wat aan willen doen, dan